

AMEGBETƆ FE ABLƆDEVINYENYE ƆU KPEƆODZINYA

KPƆKPLƆYIƆEME

Esi woƆe dzesi kƆtƆe be, amegbetƆwo katã fe gomekpƆkpƆ sƆsƆe, anye gƆmedƆokpe na amegbetƆfomea fe ablƆƆemenƆƆ, nutefewƆwƆ kple Ɔutifafa le xexeame ta la.

Esi eme va kƆ fãa be, ablƆƆevinyenye si nye amegbetƆ Ɔesiade tƆ la Ɔu mabumabu akpƆ gbƆe wƆtso be hlƆnuwƆwƆ Ɔe amegbetƆfomea Ɔu va bƆ ta la, amewo fe dzitsinya va tsi tre Ɔe nuwƆna vloƆ sia Ɔuti ale woƆe adzƆgbƆe heƆoe kprikpaa be, le egbe xexe sia me la, ele be amegbetƆ nanƆ agbe le ablƆƆe me, aƆe efe didi agblƆ faa vƆvƆ manƆmee, asubƆ nusi dzi wƆxƆ se, avo tso ƆƆdzidodoname si me eye hiãkame maganye agbenƆƆ fe afƆklinu na ame hahoawo o Ɔuti la,

Esi woƆo kpe edzi be, ehiã be se nadzƆ AmegbetƆ fe AblƆƆevinyenye Ɔu KpeƆodzinya la Ɔu, be ametetedeto kple funyafunyawƆwƆ ame magawƆe be ame aƆeke nayi eƆokui ta Ɔli gei la to aglãdzedze me o Ɔuti la,

Esi wohiã vevie be woado dukƆ kple dukƆwo dome kadodo Ɔe ƆgƆ le xexemedukƆwo katã dome ta la,

Esi Xexeme DukƆ Fofuawo Ɔe adzƆgbƆe le woƆe ƆoƆo si te wode asie la me be, to AmegbetƆ fe ablƆƆevinyenye Ɔu KpeƆodzinya me la, amegbetƆ Ɔesiade, eƆanye nyƆnu alo Ɔutsu o, fe gomekpƆkpƆ sƆ eye wokpƆ mƆ be to esia me la, hadomegbenƆƆ azƆ Ɔe ƆgƆ, ablƆƆe asu amesiamƆ si wu tsã eye agbenƆƆ nadze edzi nyuie na amesiamƆ wu tsã ta la,

Esi dukƆ siwo katã da asi Ɔe KpeƆodzinya dzi la Ɔe adzƆgbƆe be yewoakpƆ egbƆ be amesiamƆ de bubu KpeƆodzinya la kple amewo fe ablƆƆemenƆƆ bliboe Ɔu kpakple Ɔkuléle Ɔe ƆoƆo la Ɔuti to ƆekawƆwƆ me kple Xexeme DukƆ Fofuawo la,

Esi eme kƆ fãa be gomekpƆkpƆ kple AblƆƆemenƆƆ gƆmesese tsitotsito nye nu vevitƆ wu, hena takpƆkpƆ

na adzɔgbedede sia bliboe ta la,

XXEXEME DUKO FOFUAWO FE TAKPEKPEGÄ LE GBEFÄ DEM:

Amegbetɔwo fe Ablɔdevinyenye ɲu Kpeɔodzinya sia be, enye ɔɔɔ si dzi mieda asi ɔɔ na amewo katã le xexeame godoo. Miele mɔkpɔkpɔ me be amesiame kple xexeame habɔɔ ɔesiaɔ le afisiafi azɔ ɔ Kpeɔodzinya sia nu. Woakakae ɔ xexeame katã to efiafia kple emedeɔ na amewo me. Esia awɔe be amewo nase Kpeɔodzinya la gɔme eye woaxɔe, awɔ ɔ edzi be, agbenɔnɔ natsɔ afo nyuie le Dukɔ siwo le Xexeme Dukɔ Fofuawo fe Habɔɔ me la me. Wokpɔ mɔ be woakaka Kpeɔodzinya la ɔ Xɔɔeasinyigba siwo dzi ɔum dukɔ aɔewo le la hã me hena dzidzedzekpɔkpɔ.

KPEɔODZINYA ɔOɔO 1

Wodzi amegbetɔwo katã ablɔdeviwoe eye wodzena bubu kple gomekpɔkpɔ sɔsɔe. Susu kple dzitsinya le wo dometɔ ɔesiaɔ si eyata wodze be woanɔ anyi le ɔekawɔwɔ blibo me.

KPEɔODZINYA ɔOɔO 2-LIA

Ele be amesiame nakpɔ gome le ablɔdevinyenye fe ɔɔɔ siwo katã le Kpeɔodzinya la me me. Woawɔ ɔɔɔ siawo dzi vovotodeameme manɔmetɔe ɔ efe dzɔtsofe, ɲutigbalẽ fe amadede, ɲutsu alo nyɔnuyenye, gbegbɔgbɔ, xɔsehamenɔnɔ, dunyاهيمenɔnɔ, ame fe susu fe vovototo, ɔdevinyenye alo ɔofe tɔxɛ aɔeke ta o.

Gawu la, vovotodeameme madze le ame aɔeke fe dunyahenyawo alo efe dukɔa fe kadodo kple dukɔ bubuwo me o. Nenema ke ame la fe dukɔ si me wɔtso la ɔanye dukɔ nɔ-eɔokui si o, eɔanye xɔɔeasi dukɔ alo dukɔ manɔɔokuisi o, vovotodeameme nuwɔna aɔeke mayi edzi ku ɔ eɲu o.

KPEɔODZINYA ɔOɔO 3-LIA

Ele be amesiame nanɔ agbe leablɔɔe kple dedienɔnɔ me.

KPEĐODZINYA ĐOĐO 4-LIA

WomatsƆ ame ađeke awƆ kluvie alo ađoe awƆbae o, woatsi kluvinyenye kple kluvisitsatsa nu gbidii le mƆ vovovoawo nu.

KPEĐODZINYA ĐOĐO 5-LIA

WomawƆ funyafunya ame, asẽ tame le eɲu, awƆ hlɔ̃nu ađeke ɔe eɲu, ahe to nɛ ahaɖi gbɔ̃e o.

KPEĐODZINYA ĐOĐO 6-LIA

Woade bubu amesiamе ɲu le afisiafi abe amegbetƆ ene le se la nu.

KPEĐODZINYA ĐOĐO 7-LIA

Amewo katã sƆ le se la dziwƆwƆ me eye wo katã akpƆ gome le se la fe wo taɔiɔli me vovototomanƆmee.

KPEĐODZINYA ĐOĐO 8-LIA

GomekpƆkpƆ le amesiamе si le dukƆa fe ɔƆnudrɔ̃fewo hena ɖɔɖɔɖowƆwƆ siwo ku ɔe efe ablɔɖevinyenye fe kuxiwo ɲu abe alesi wole dukplɔse la me ene.

KPEĐODZINYA ĐOĐO 9-LIA

Womalé ame ađeke akpasesẽtɔe, azi edzi ɔe gaxɔme, alo anyae le dukƆa me ɔe adzemadze dzi o.

KPEĐODZINYA ĐOĐO 10-LIA

GomekpƆkpƆ sƆsɔe le amesiamе si ɲu wotsƆ nya ɔo hekplɔe yi dukƆa fe ɔƆnudrɔ̃fe, afisi ɔƆnudrɔ̃la adodoe siwo matso afia ɲkunƆ o la, nade to efe nyawo me ku ɔe efe gomekpƆkpƆ, efe dɔdeasiwo kple hlɔ̃nya ɔesiaɔe fomevi si woatsƆ ɔe eɲu la me nɛ.

KPEĐODZINYA ĐOĐO 11-LIA

Womabu ame aḑeḑe agɔdzelaḑe le wɔna aḑe si to nuḑeḑi me nɛ la ta le efe dukɔ me alo dukɔ bubuwo fe se nu nɛnye be se ma menɔ anyi le amea fe vodadawɔxi o.

Womabu ame aḑeḑe agɔdzelaḑe ḑe nuwɔna aḑe si mele dukɔa alo gbetadukɔ aḑeḑe fe seawo me le xeyixi si me nya la dzɔ o. Nenema ke womana tohehe aḑeḑe si kɔ wu esi sɔ kple amea fe vodada le xemaxi me o.

KPEḐODZINYA ḐOḐO 12-LIA

Ame aḑeḑe mekpɔ mɔ atsɔ sesẽ ade nu ame bubu fe adzamegbenɔnya, efe fomenya, alo afemegbenɔnya me o. Ame aḑeḑe mekpɔ mɔ ato mɔ aḑeḑe dzi anya nu tso ame aḑe kple ame bubuwo dome kadodonyawo ɲuti o. Nenema ke ame aḑeḑe mekpɔ mɔ afo ḑi ame bubu ɲkɔ alo agblẽ eɲu o. Se la ḑe mɔ be ame aḑe si ɲu woadḑe afɔ sia fomevi ḑo la, naɔli eḑokui ta faa se la ɲudɔwɔwɔ me.

KPEḐODZINYA ḐOḐO 13-LIA

Amesiamе kpɔ mɔ aḑi tsa ayi dukɔ ḑesiade me, anɔ afisiafi si dzroe la, gake amea nakpɔ gbɔ be yemetso dukɔ si me yele la fe lifowo o.

Mɔnukpɔkpɔ le amesiamе si be woadzo le efe dukɔ alo dukɔ bubu me eye woate ɲu atrɔ gbɔ va efe dukɔ me.

KPEḐODZINYA ḐOḐO 14-LIA

Mɔnukpɔkpɔ le amesiamе si, si aɔa yi dukɔ bubu me la si be woakpɔ sitsofe.

Womagbe sitsofemɔnu kpɔkpɔ sia nana ame ne eva eme be wole eyome tim ḑe vodada siwo meku ḑe dunyahenyawo ɲu alo esiwo tsi tre ḑe Xexeme Dukɔfofuawo fe ḑoḑowo ɲu o.

KPEḐODZINYA ḐOḐO 15-LIA

Dumevinyenye fe gomekpɔkpɔ le amesiamе si.

Womatsɔ akpasesẽ axɔ dukɔmevinyenye le ame aɔke si o, eye womaxe mɔ na ame aɔke si di be yeatrɔ azu dukɔ bubu me tɔ la o.

KPEƉODZINYA ƉOƉO 16-LIA

Mɔnukpɔkpɔ li na ɲutsu kple nyɔnu siwo tsi nyuie ate ɲu aɔe srɔ la si be woaɔe amesi nyo na wo la, ado fome. Dzɔtsofe, dzrovinyenye alo subɔsubɔ manye mɔxenu o. Mɔnukpɔkpɔ sɔsɔe li na wo be woaɔe wo nɔewo. Nenema ke woagate ɲu agbe wo nɔewo hã faa.

Womazi srɔɔeɔe ɔe ame aɔke dzi o. Ele be srɔɔeɔe la nanye srɔɔela eveawo fe didi.

Le dzɔdzɔme nu la, fomee nye gɔmedɔkpe na amegbetɔfomea, eyata enye dukɔ ɔesiade fe dɔdeasi be woakpɔ fome ɔesiade fe dedienɔnɔ fe nyawo gbɔ.

KPEƉODZINYA ƉOƉO 17-LIA

Mɔnukpɔkpɔ li be nunɔamesi ate ɲu anɔ ame ɔeka si eye woagae ɲu anɔ ame ma kple ame bubuwo si ɔe du.

Womatsɔ akpasesẽ axɔ ame aɔke fe nunɔamesi si le esi la o.

KPEƉODZINYA ƉOƉO 18-LIA

Amesiamе kpɔ mɔ abu tame le eɔokui si le ablɔɔe me, awɔ efe dzitsinya ɲudɔ abe alesi wòlɔ ene eye wòasubɔ le mɔ si dze eɲu la nu. Ablɔɔemɔnu sia gɔmee nye be ame aɔe ate ɲu agbe nu ɔa tso efe xɔse gbɔ eye wòagasubɔ nu bubu si wòlɔ faa. Nenema ke wòkpɔ mɔ anɔ eɔokui si ko alo abɔ ha kple ame bubuwo le subɔsubɔhawo me. Afia nu tso nusi wòsubɔna la ɲuti le adzame alo gaglãgbe to mɔ ɔesiade nu mɔxexe manɔmee.

KPEƉODZINYA ƉOƉO 19-LIA

Amesiamе kpɔ mɔ abu tame le eɔkui si eye wòade efe susu agblɔ faa mɔxexe manɔmee. Mɔnukpɔkpɔ sia lɔ susuwɔwɔ le ame ɔkuisi le ablɔde me de eme. Esia gɔmee nye be ame adeke mekpɔ mɔ ado akplamatsee le wɔna sia me o. Egalɔ mɔnu si wòato ase nya tso ame bubuwo gbɔ kple alesi wòana nyanya ame bubuwo hekpe de susu siwo do go tso nyagbefadede desiaɔ fomevi me kaka me. Le wɔna siawo me la, lifowo kura gɔ hã manye mɔxenu o.

KPEƆODZINYA ƆOƆO 20-LIA

Takpekpe kple hadede le ηutifafa me fe ablɔde mɔnukpɔkpɔ, li na amesiamе.

Womazi ame adeke dzi be woanɔ habɔbɔ ade me o.

KPEƆODZINYA ƆOƆO 21-LIA

Gomekpɔkpɔ le dukɔmevi desiaɔ si le efe dukɔ fe dziɔduɔnyawo me. Ate ηu anye eya ηutɔ alo ametiatia aɔ wo tefe le akɔdada me.

Mɔnukpɔkpɔ li na dukɔmevi desiaɔ sɔsɔe be woakpɔ gome le kpekpedeηu siwo keη dziɔdu nana dukɔmeviwo katã la xɔxɔ me.

Dziɔdu desiaɔ fe ηusẽ fe sɔti le efe dukɔmeviwo sime. Woadе ηusẽ sia afia le xeyixi tɔxεwo dzi to ametiakɔdada siwo wowɔna le ɔoɔo nyui me. Le akɔdada siawo me la, dukɔmevi siwo katã dze ada akɔ la, ade nu aɔaka me le adzame alo to akɔdada mɔnu bubu ade si dzi woda asi ɔo ηudɔwɔwɔ me.

KPEƆODZINYA ƆOƆO 22-LIA

Hadomegbenɔnɔ kple dedienɔnɔ fe gomekpɔkpɔ li na dukɔmevi desiaɔ. Ehiã be dukɔmevi desiaɔ nakpɔ esia ade dzesii kɔtεe to nunyanya tso efe dukɔ la fe dekawɔwɔ kadodo kple gbetadukɔwo ηuti.

Nenema ke wogahiãe hã be wòanya nu tso kpekpedeηu siwo efe dukɔ la xɔna tso dukɔ bubuwo gbɔ le ga, hadomegbenɔnya kple dekonunyawo gome hena eya abe dumevi ene kple ehati bubuawo fe bubu kple

tutuᑏo si le vevie ᑏutu la ᑏuti.

KPEᑏODZINYA ᑏOᑏO 23-LIA

ᑏᑏwᑏᑏ ᑏe mᑏnukpᑏkpᑏ li na amesiame faa. Amesiame atia ᑏᑏwᑏna si nyo nᑎ la. Ati efe ᑏᑏwᑏᑏ ᑏe dzidzemekpᑏkpᑏ yome eye wòᑏᑏi amemaxᑏmaxᑏ ᑏe ᑏᑏ me ta vevie.

Fetu ᑏeka fomeviwo xᑏxᑏ ᑏe ᑏᑏwᑏna ᑏeka fomevi ta le afisiafi, ᑏe mᑏnukpᑏkpᑏ li na amesiame, vovototomanᑏmee.

Fetu nyui xᑏxᑏ ᑏe mᑏnukpᑏkpᑏ li na amesiame. Esia awᑏe be ᑏᑏwᑏla la nate ᑏu akpᑏ eya ᑏutu, srᑏa kple viawo dzi dzidzemetᑏe abe alesi wodze amegbetᑏ be wòano agbe ᑏudzedzekpᑏtᑏe la ene. Eye ne ehiᑏ kura hᑏ la woado alᑏe abe hadomegbenᑏᑏ ᑏe viᑏe ene.

Amesiame kpᑏ mᑏ aᑏo ᑏᑏwᑏlawo ᑏe habᑏbᑏ anyi alo age ᑏe ᑏesiaᑏe si woᑏo anyi xoxo la me ᑏe efe dzidzemekpᑏkpᑏ mᑏnuwo taᑏiᑏli ta.

KPEᑏODZINYA ᑏOᑏO 24-LIA

Mᑏnukpᑏkpᑏ li na amesiame si nye dziᑏuᑏuᑏᑏwᑏla be woana gbᑏᑏemee to mᑏkeke nanae me le xeyixi tᑏxᑎ aᑏewo dzi gake woaxe fetu dedi nᑎ. Womaᑏe ga aᑏeke le efe fetu la me ᑏe xeyixi siwo me menᑏ ᑏᑏ me la ta o.

KPEᑏODZINYA ᑏOᑏO 25-LIA

Agbenᑏᑏ dzidzemetᑏe ᑏe mᑏnukpᑏkpᑏ li na amesiame bena efe lᑏme nanᑏ seᑏie, eya ᑏutu, srᑏa kple viawo nanᑏ dedie to nuᑏuᑏu, nutata, xᑏtutu, atikenya, kple kpekpedeᑏunana bubu fomevi siwo hiᑏ le hadomegbenᑏᑏ me la xᑏxᑏ me. Ne ᑏᑏwᑏna mele ame aᑏe si o la, mᑏukpᑏkpᑏ li nᑎ be ne edze ᑏᑏ alo zu wᑏametᑏ, srᑏa ku alo wotsi heku amegᑏ alo nyagᑏ loo alo afᑏku aᑏe dzᑏ ᑏe edzi si awᑏe be magate ᑏu awᑏ naneke le eᑏokui si o hᑏ la, woakpᑏ kpekpedeᑏu.

Ele be woatsɔ beléle tɔxɛ na vinɔwo kple ɖeviwo eye woana kpekpeɖeɲu wo. Ele be woakpɔ ɖevi siwo dzilawo ɖe wo nɔewo ɖe ɖoɖonu hafi dzi wo kple esiwo dzilawo meɖe wo nɔewo ɖe ɖoɖo nyuitɔ nu hafi dzi wo o la dzi vovototomanɔmee.

KPEƉODZINYA ƉOƉO 26-LIA

Mɔnukpɔkpɔ li na amesiame be wòaxɔ hehe. Woaxɔ hehe siawo femaxee le gɔmedzesukuwo me. Ele be woazi amewo dzi be woaxɔ gɔmedzesuku fe hehe. Ele be mɔnukpɔkpɔ nanɔ anyi na hehexɔxɔ le aɖaɲudɔwo kple dɔwɔna tɔxɛwo me. Le sukukɔkɔwo dede gome la, woaɖe mɔ na amesiwo ɲu ɲutete le la be woage ɖe hehexɔfe siawo.

Ele be hehenana amewo fe taɖodzɔnu nanye be woatu amegbetɔ ɖesiaɖe ɖo hena efe amezuzu blibo. Ele hã be amegbetɔfomea, fe dzidzemekpɔkpɔ kple efe ablɔɖemenɔnɔ fe gɔmedɔkpe nakpɔ ɲgɔyiɔ to bubudede gɔmedɔkpe sia ɲu me. Esia ahe nugɔmesese, dzidodo kple xɔlɔwɔwɔ ade dukɔwo, gbeɓɔgblɔwo kple xɔseha vovovoawo kaɖã dome. Esia ana be Xexeme Dukɔ Ɔofuawo fe Habɔɔ fe nuwɔnawo nahe ɲutifafa va xexeame godoo.

Dzilawo kpɔ mɔ atia hehe si fomevi wodi be wo viwo naxɔ la faa.

KPEƉODZINYA ƉOƉO 27-LIA

Gbesiagbegbenɔnɔ fe gomekpɔkpɔ li na amesiame. Esia gɔmee nye bena, mɔnukpɔkpɔ li na amesiame be woakpɔ gome le viɖe siwo hã dona tso dzɔdzɔmenuwo ɲuti nunya kple aɖanudɔwɔnawo me.

Mɔnukpɔkpɔ li be woabli ame aɖe fe nutovɛ ta to se ɲudɔwɔwɔ me. Nutovɛ sia ate ɲu anye agbalẽɲɔɲɔ, hakpakpa alo aɖaɲu nu bubu ɖesiaɖe fomevi si nye ame la fe asinudɔwɔwɔ si ɲuti tɔnyenye le nɛ.

KPEƉODZINYA ƉOƉO 28-LIA

Gomekpɔkpɔ li na amesiame be wòanɔ efe dukɔ me habɔɔwɔ alo dutahabɔɔ siwo me amewo fe

mɔnukpɔkpɔwo kple abloɖevinyenye fe nyati siwo dzi mietɔ asii le Kpeɖodzinya sia me la xɔ anyinɔ ɔɔ blibo.

KPEɖODZINYA ɖOɖO 29-LIA

Gomekpɔkpɔ le dukɔ me ɲɔyidɔwo wɔwɔ mekpɔ dukɔmevi ɖesiaɖe fe ɲkume le afisi efe abloɖevinyenye kple amegbetɔnyenye blibo le bɔbɔe le.

Ele na amesiambe be le efe mɔnukpɔkpɔ kple abloɖevinyenye ɲuti dɔwɔwɔwo me la, wòanye amesi awɔ ɖe ɔɔɔ siwo dzaa dzi sea da asi ɔɔ la dzi hena sidzedze kple bubudede ame bubuwo fe gomekpɔkpɔwo kple abloɖemenɔnɔ si hea agbe nyui nɔnɔ, tomedafa kple dzidzeme sɔ gbɔ fũu vɛ, le ameha siwo dome sɔsɔminasɔe fe wɔnawo fo ke ɖe to nyuie le.

Mele be woawɔ mɔnukpɔkpɔ kple abloɖevinyenye ɲuti dɔ le mɔnu siwo to vovo tso Xexeme Dukɔ Fofuawo fe taɖodzинуwo kple didiwo gbɔ o.

KPEɖODZINYA ɖOɖO 30-LIA

Mele be ame aɖeke naɖe naneke si le Kpeɖodzinya sia me la gɔme abe dukɔ ɖeka aɖe koɲ tɔ wònye ene o. Medze be ameha alo ame ɖeka aɖeke natsɔe abe mɔnukpɔkpɔ ene awɔ wɔna aɖe alo aɖe afɔ aɖe si agblẽ nu le gomekpɔkpɔ kple abloɖemɔnu siwo woxlẽ fia le Kpeɖodzinya sia me la ɲuti o.